

۲۰۱۹/۰۵/۱۰

مهزیار مهرآذین

تأملی در انواع زندگی از سه منظر

امروزه بحث از زندگی و معنای زندگی مشغله ذهنی بسیاری از افراد و بخصوص اندیشمندان شده است و همه به دنبال آنند که ورای این زندگی تکراری و مشغولیت های روزمره معنایی و هدفی بجویند. درد بی معنایی از بدترین دردهای بشر مدرن شده است که او برای التیام آن گاهی به خودکشی روی می آورد (این وضع تا حدی حاد شده است که در انگلستان وزارت خودکشی تأسیس شده است). به هر صورت در این جست و جوی کوتاه می کوشیم نگاهی به انواع زندگی بشری داشته باشیم.

منظر نخست بعد معرفت و آگاهی:

زندگی ناخود آگاهانه و زندگی خود آگاهانه

زندگی ناخود آگاهانه که زندگی اکثر مردم است این است که فرد در چوکات شرایطی که متولد شده، عمل کند و کاملاً تخته بند شرایط و تقدیرات تاریخی و اجتماعی و زیستی و خلاصه در سایه سار اسم مسلط بر عصر خود باشد و بزید. این نوع زندگی شامل دو گونه کوچکتر هست که عبارت است از: زندگی ناخود آگاهانه در دولت اسم جلالی (چنین افرادی دچار سه درگیری وجودی می شوند:

۱- بی کس و کاری . ۲- همه ، چیز دیدگی و بی همه چیزگی . ۳- سکر و سکس می شوند و زندگی ناخود آگاهانه در دولت اسم جمالی . چنین افرادی نیز مبتلا به سه درگیری وجودی می گردند:

۱- بی شور و شوقی . ۲- بو تیمارگی و حسرت گناه . ۳- صوم و صلوات افراطی می گردند.

زندگی خودآگاهانه است که فرد می کوشد خرق عادت کند و خود را از شر شرایط و تقدیرات و تحمیلات زمانه، خواه زمانه دولت اسم جلالی باشد و خواه زمانه دولت اسم جمالی باشد نجات بخشد. (منظور از دولت اسم جلالی و دولت اسم جمالی این است که بشر در دولت اسم جلالی بیشتر به ایجاد نمایی در اقلیم برون ذات می پردازد و در دولت اسم جمالی بشر بیشتر به ایجاد نمایی در اقلیم درون ذات می پردازد) . بشر در زندگی خود آگاهانه با آگاهی

و آزادی و اختیار مطلق، آیین زندگی خویش را بر می‌گزیند. این نوع زندگی نیز به دو گونه کوچکتر تقسیم می‌شود که عبارتند از: زندگی خود آگاهانه در دولت اسم جلالی و زندگی خود آگاهانه در دولت اسم جمالی. اما زندگی نوع سومی نیز وجود دارد که می‌توان آنرا زندگی خود آگاهانه در سایه سار اسم اعظم برشمرد که بشر خود آگاهانه در دولت اسم اعظم به ایجاد نمایی همزمان در اقلیم برون ذات و اقلیم درون ذات می‌پردازد. این نوع زندگی را می‌توان زندگی ابراهیمی نیز نامید. منظور از زندگی ابراهیمی، زیستنی آزادانه و مومنانه و همچنین پرستشگرانه و پرستشگرانه چونان ابراهیم خلیل است که خودآگاهانه سر از طاعت بت‌های زمانه و شرایط و تحمیلات دوران بتافت و آنقدر بجست و پرشش کرد تا خدای خویش را ببافت و آیین زندگی خویش را آگاهانه و آزادانه برگزید و در عین این آزادی بیرونی، اسیر نفس خویش نیز نشد و حاضر به قربان کردن عزیزترین کسانش یعنی فرزندش نیز شد و در واقع به آزادی درونی نیز دست یافت و به پرستش احرار وار و علی‌گونه خدایش پرداخت. امروز آنچه بشر را می‌تواند از بحران بی‌معنایی و پوچ‌انگاری‌هایی دهد همین زندگی پرستشگرانه و پرستشگرانه و آزادانه و مومنانه ابراهیمی است.

منظر دوم بعد نتیجه و فایده : زندگی با ثمر و خوب

زندگی از نظر نتیجه چهار نوع است که به ترتیب ارزشمندی بدین قرارند: زندگی با ثمر و خوب؛ مثل زندگی پیامبران؛ زندگی با ثمر و بد؛ مثل بسیاری از دانشمندان غربی؛ زندگی بی‌ثمر و خوب؛ مثل بسیاری از عارفان ایرانی؛ زندگی بی‌ثمر و بد؛ مثل اکثر آدم‌ها که زندگیشان ثمر دنیوی ندارد و اخلاق و ایمان هم ندارند. در واقع حکومتی را باید بهترین حکومت دانست که مردمش را به سوی زیستنی با ثمر و خوب هدایت کند.

منظر سوم بعد ارتباط : زندگی خوش و خیر و خوب

رابطه انسان به سه نوع تقسیم شده است: رابطه با خود، رابطه با دیگری و رابطه با خدا. که رابطه مطلوب با خود مستلزم داشتن زندگی خوش و لذت قرمز است. رابطه مطلوب با دیگری که مستلزم داشتن زندگی خیر و لذت سفید است. رابطه مطلوب با خدا که مستلزم داشتن زندگی خوب و لذت سبز است. از این نظر زندگی باید خوش و خیر و خوب باشد.

تأملی در انواع زندگی از سه منظر
m_mehraazin_ta_amole_darzendagi.pdf

مهزیار مهرآذین
متخصص فقه اسلامی و محقق علوم انسانی